

Z dějin SOŠ a SOU - část 1. (aneb jak to všechno začalo)

Když skončila 2. světová válka a v znovuzrozeném Československu se rozvíjel "normální" život, zůstaly po kolaborantech, kteří byli odsunuti, i zemědělské velkostatky. K nim patřilo i hospodářství v Horšově. Zároveň se do tehdejšího pohraničí stěhovali noví obyvatelé, kteří často neměli příliš zkušeností s prací v zemědělství či přesněji s organizací větších hospodářství. Proto bylo potřeba budoucí sedláky, často potomky malorolníků či třeba jen nádeníků náležitě vyškolen. Tehdejší správce trautmansdorffského velkostatku v Horšově, budoucí ředitel první zdejší zemědělské školy, pan Emil Fuksa, si to velmi dobře uvědomoval a už 10. října 1945 zaslal do Prahy na adresu tehdejšího Svazu české mládeže ideový plán na zřízení "Pracovní školy zemědělské". Škola zde byla skutečně zřízena a žáci jejího prvního ročníku obdrželi vysvědčení 14.12. 1946. Během svého pobytu ve škole pracovali v rámci praxe na statkových polích a částečně tak nahrazovali chybějící pracovní síly. Teorii pak tvořily předměty: čeština a písemnosti, ruština, zeměpis a dějepis v jednom předmětu, počty a kalkulace, biologie, pěstování rostlin, chov zvířat, справоведá a občanská a politická výchova. Praktickými předměty byly: strojinická praxe, chovatelská praxe, praxe u potahů a praxe ostatní. Podobným způsobem byla výuka organizována ještě v letech 1948 a 1949. Žáci byli chlapci a mladí muži, kteří měli i nadále pracovat na svých "gruntech". Ale politické změny, ke kterým došlo v ČSR v únoru 1948, ovlivnily i výuku v Horšově. Mění se především uspořádání školního roku - od roku 1949, stejně jako na všech školách, se zde začíná 1. září a škola se nazývá Základní odborná škola rolnická. Až do roku 1952 se tu vyučuje obor chovatel a ve školním roce 1952/53 pak je to Zemědělská mistrovská škola - obor pícninářství. Krátce tu bylo i středisko pracujícího dorostu - snad si tu odbyli svoje i mladí "z politicky nespolehlivých rodin"...

K zásadní změně pak dochází ve školním roce 1960/61. To už škola sídlí přímo v Horšovském Týně, Horšov zůstává jen místem praktické výuky. A zároveň vlastně vznikají školy dvě - Střední zemědělská škola technická - čtyřletá, zakončená maturitou a Zemědělská škola učňovská (chovatelé, mechanizátoři).

Marie Špačková

Linhartovi z Hradce u Stoda po 300 let úspěšně léčili lidi i zvířata v našem podhorském kraji (3. část)

Jako uvedení přítomné 4. části svého seriálu, respektive ságy o sotva zhodnotitelných zásluhách a počinech vzácného rodu venkovských, ke křesťanské

službě lidu vždy zcela oddaných lékařů Linhartů, bych si dovolil vyslovit své toužebné přání: Moc bych si přál, aby si mé zdánlivě historizující a možná dnes jen nedostížnou romantiku křísící řádky poctivě přečetl alespoň jeden lékař, praktikující své nezastupitelné „řemeslo“ ve „žhavé současnosti"! Ano, lékařství v XVII. – počátku XX. stol. bylo něčím velice odlišným a „velmi málo vědeckým“, dle mínění současných „přespříliš učených“ panů doktorů“, ovšem jeho podstata, účel a „zasvěcení“ zůstávají a zůstanou pro vždy stejně platné a náročné...

Musel jsem se nad tím zamýšlet nad částečně pohořelými zbytky svých zápisů o generacích Linhartů, které jsem si pořizoval zejména tehdy ještě od pamětníků – před přibližně padesáti lety.

Jistě velmi namáhavý a v boji zejména s pramálo známými infekcemi doby konce napoleonských válek také nebezpečný byl doktorský osud otce Dr. Ant. Linharta staršího, Josefa Linharta (žil mezi 4. zářím 1782 až 26. únorem 1833). Už prý ve velmi raném dětství se nakazil pravděpodobně neštovicemi, měl vysoké horečky – a byl dokonce pokládán za mrtvého, ale do života zpět jej šťastně „vrátil“ jeho zkušený otec Pavel Linhart (1738 – 1820), který se ve vážné válečné době mnoho zasloužil o poměrně velmi malou úmrtnost na „krajem jdoucí smrt“ (infekce) v Hradci a širém okolí. Svědčí o tom dodnes dochované zápisy farních matrik. Za tohoto Pavla měli Linhartové už svou vlastní nemocnici v čp. 43, odkud pocházela Pavlova manželka a Josefova matka Magdalena, rodem Golliathova. Byl to starý hradecký selský rod, později, (asi už koncem XVII. století), provozující v Hradci krčmu s „nálevnou“ (alkoholu). Pozdější výborný a nadmíru obětavý lékař Josef Linhart vděčil svému dědečkovi Janu Kolliatovi, jak se tehdy Golliathové psali, za mnoho. Stejně jako jeho dva bratři studoval Josef nejprve u premonstrátů v Plzni a následně na pražské universitě. Jako vystudovaný a zkoušený chirurg, ranhojič a porodník, nastoupil v rodinném špitálu v roce 1805. Roku 1811, 12. listopadu se v Kostelci u Stříbra oženil s 19letou Marií Annou Helmovou z Nedražic č. 1, dcerou Niklase (Mikuláše) Helma, statkáře původem z Tršnice u Chebu, kde se Marie Anna, (dle tužkové poznámky) narodila 28. XI. 1791. Pro úplnost a zajímavost: Nevěstina maminka Margaretha rodem Scharnnagel – ová byla ze Starého Albenreuthu u Chebu, odkud pocházel také rod na Chodsku nechvalně známých Lamingerů. Tato Marie Anna se pak stala velmi vzornou spolupracovnicí svého pracovitého a neohroženého muže! Po jeho předčasné smrti v roce 1833 pak – prý naprosto rovnocenně – vedla jeho nemocniční praxi déle tři let, až do návratu jejich syna Antonína (1815-1883). Zemřela skoro 70 letá 8. XII. 1860 v Hradci.

Tito Linhartovi měli dle matriky 8 živých dětí. Posledním z nich byl poněkud postižený „Georg Steinhart“, kterého upřímně křesťanští a lidumilní manželé přijali jako nalezence, v matrice „Findling“) v roce 1825.

(Pokračování)

Mgr. Jan Prokop Holý, Hostouň

Z pedagogických zkušeností pěti učitelských generací...

Motto: Abys byl lepším, pozoruj denně své činy
a zkoumej je!

(Jakub Jan Ryba v Rožmitále).

Začínám – po delší odmlce v našem Zpravodaji – další pokračování svých pedagogických úvah a srovnávání nad dopisem našeho předka J. Ev. Kramaty z máje 1798 pozoruhodnou větou jeho kolegy a vrstevníka J. J. Ryby, rožmitálského kantora a skladatele. Pokládám za velmi pravděpodobné, ne-li jisté, že se tyto tehdy mladí nadšenci pro vše krásné a národu prospěšné v životě někdy někde setkali. Na studiích to ovšem už nebylo, neboť J. J. R. byl přece jen skoro o osm let starší než J. E. K., ale působili ve stejném kraji – a bratr J. E. K., páter Martin K. byl v Březnici Rybovým sousedem. Rád se pochlubím, že má babička z maminciny strany – Božena rodem Cikhardtová (1878 – 1944), byla dvojnásobnou neteří Rybovy vnučky, paní Gabriely Slávikové – Rybové. Školní deníky, plné i dnes ještě moderních názorů a myšlének dlouhodobě zpracovával v Plzni můj nezapomenutelný vysokoškolský učitel, Prof. Dr. Václav Spěváček, (narozen v Plzni v květnu roku 1913.) Krom velké řady stále přínosných článků o J. J. R., vydal v roce 1984 v pražském Státním pedagogickém nakladatelství obsažnou knižní studii o J. J. R. s velkým výběrem z Rybova dochovaného díla, pod názvem „Jakub Jan Ryba, vychovatel našeho lidu.“ Ve svých dochovaných „školních denících“ J. J. R. podrobně popisuje jak po příchodu do Rožmitálu (11. února 1788) shledal ve staré sešlé školní budově, ale rovněž v chodu vyučování spoustu nedostatků a závažných chyb. Hned od počátku se snažil v žácích (a žákyňích) vypěstovat důsledný poměr k tělesné čistotě a dodržování alespoň základní zdravotní hygieny, včetně vědomého „denního režimu“. Velmi důsledně Ryba dbal také na to, aby se žáci chovali slušně a uctivě ke všem starším lidem, aby na veřejnosti, ani ve škole nehlučely a zbytečně neposlušovaly při hlasitém křesťanském pozdravu hleděly zdravenému do očí a nikdy zbytečně nespěchaly. Všechno, co v Rybových zápisech čteme, plně platí i pro život školy dnešní, i když se tomu nyní mnohdy jen se usmějeme...

Jak velmi úzký je vztah mezi zkušenostmi, metodami, pedagogickými názory J. J. R. a jeho o málo mladšího vrstevníka J. Ev. K., je patrné už na první pohled z tolikrát mnou citovaného Kramatova dopisu, pouze o deset let mladšího (1798): „Jistotně i ty, bratře můj milý, už také dobře víš, jak přetěžkým oříškem bývá drobtinu naší školskou trpělivě přimět, aby dbalými byli na pořádnost, pečlivost a čistotu těla svého a to vždy hned od brzkého rána, ale právě tak přes den celý, pak ovšem obzvláště v večeru, před uložením se v lože. Což také – s důkladným toho potvrzením – před pozřením jídla velíkelého, při dotýkání se veškerých potravin, ale nesporně důležitě pro vykonání malé a velké potřeby tělesné... Ve věci čistosti, úpravnosti i vhodnosti oděvů a obuvi dětí, má se pozoruhodně u žáků jednotlivých vyjvíti dobrá, či špatná péče mateřina (matčina). Taktéž nemálo potřebným jest vědět náležitě i školákům samým, však v řadě prvé rodičům, nebo pěstounům jich, jakž náležitě čistotnost těla ve zdravoti, neb nemocnosti

Pokračování na str. 7